

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра журналістики та мовної комунікації

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

ТВЕРДЖУЮ

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

САВИЦЬКА

2022 року

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри
журналістики та мовної комунікації,
протокол № 11 від 25 травня 2022 р.

Завідувач кафедри

Наталія КОСТРИЦЯ

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП «Журналістика»

Наталія КОСТРИЦЯ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Латинська мова»

Спеціальність: 061 «Журналістика»
Освітня програма: 06 Журналістика
Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник – канд. філол. наук, доцент Фоміна Г. В.

Київ – 2022

1. Опис навчальної дисциплін

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Спеціальність	<u>061 журналістика</u>	
ОС	бакалавр	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	основна	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	—	
Форма контролю	залік (2 семестр, 1 курс)	
Показники навчальної дисципліни для денної форми та скороченого терміну навчання		
	денна форма навчання	скорочений термін навчання
Рік підготовки	1	-
Семестр	II	-
Лекції	30	-
Практичні, семінарські заняття	30	-
Лабораторні заняття	—	-
Самостійна робота	60	-
Індивідуальні завдання	—	-
Кількість тижневих годин для денної форми навчання:		-
аудиторних	4	
самостійної роботи студента	4	

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	061 журналістика	Основна	
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2	Освітній ступінь – бакалавр	1-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання - не передбачено		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		2-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4		Лекції	
		30 год.	–
		Практичні, семінарські	
		30 год.	–
	Лабораторні		
	–	–	
	Самостійна робота		
	60 год.	–	
	Індивідуальні завдання:		
	–		
Вид контролю:			
залік (2 семестр, 1 курс)			

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета: ознайомити студентів із основами латинської мови, допомогти набути практичних умінь і навичок перекладу латинських текстів та використання латиномовної термінології у навчальній, науковій та виробничій діяльності. Оволодіння студентами основами латинської мови надасть їм можливість читати і перекладати латинські тексти, відкрити доступ до вільного і свідомого сприйняття наукової термінології у сфері журналістики.

Завдання: загальноосвітні завдання курсу полягають у розширенні лінгвістичного світогляду студентів, у підвищенні їх загальної мовної культури шляхом удосконалення навичок нормативного вживання інтернаціоналізмів греко-латинського походження. Завдяки чіткій побудові граматики та синтаксису латинська мова розвиває також уміння та навички логічного мислення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основи латинської фонетики, граматики, синтаксису та словотвору;
- володіти: навичками нормативного читання латинських слів та перекладу латинських текстів зі словником;
- наукову термінологію відповідного профілю, утворену від латинських коренів;
- засвоїти (в усній та письмовій формі): 1080 лексичних та словоутворюючих одиниць латинського та грецького походження, а також близько 120 латинських прислів'їв, сентенцій та крилатих висловів;

уміти:

- правильно читати і писати латинські слова;
- володіти необхідним запасом лексичного матеріалу професійного спрямування;
- робити граматичний, словотвірний та синтаксичний аналізи;
- практично володіти граматичними формами та синтаксичними конструкціями;
- перекладати зі словником латинські тести;
- бути поінформованим про походження та розвиток латинської мови, роль латинської мови у формуванні національних європейських мов, внесок класичних мов у формування міжнародної наукової термінології, вплив античної науки та літератури на розвиток нової європейської культури.

Набуття компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Програмні результати навчання:

ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

ПР12. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.

3. Програма навчальної дисципліни

- повного терміну денної (заочної) форми навчання;
- скороченого терміну денної (заочної) форми навчання.

Змістовий модуль 1. Фонетика

ЛЕКЦІЯ 1. LECTIO PRIMA Systema phoneticum Linguae Latinae: Фонетична система латинської мови. Латинський алфавіт. Вимова звуків і буквосполучень.

Латина – найстаріша індоєвропейська мова. Періодизація історії розвитку мови.

Новолатинський алфавіт. Вимова голосних звуків. Вимова приголосних звуків.

Особливості вимови буквосполучень. Поняття дифтонга.

ЛЕКЦІЯ 2. LECTIO SECUNDA Морфологія. Дієслово (verbum)

Частини мови, їхні граматичні категорії.

Граматичні категорії дієслова.

Неособові дієслівні форми (verba infinita). Словникова форма дієслова.

Основи дієслова.

Дієвідміна (conjugatio).

Теперішній час (praesens). Теперішній час активного стану (praesens activi). Теперішній час пасивного стану (praesens passivi).

ЛЕКЦІЯ 3. ЛЕСТІО ТЕРТІА. Іменник (nomen substantivum)

Граматичні категорії іменника. Словникова форма іменника.

Перша відміна іменників (Declinatio prima).

Друга відміна іменників (Declinatio secunda).

ЛЕКЦІЯ 4. ЛЕСТІО КВАРТА. Прикметник (nomen adjectivum)

Прикметники I – II відміни.

Займенникові прикметники (adjectiva pronominalia).

Змістовий модуль 2. Морфологія. Синтаксис.

ЛЕКЦІЯ 5. ЛЕСТІО КВІНТА. Словотвір у системі дієслова, іменника, прикметника.

Словотвір у системі дієслова. Словотвір у системі іменника. Словотвір у системі прикметника. Слово- та основоскладення. Префіксація. Суфіксація.

ЛЕКЦІЯ 6. ЛЕСТІО СЕХТА. Adverbium (Прислівник). Praepositio (Прийменник).

Прислівник (adverbium). Особливості утворення та ступенів порівняння. Прийменник (Praepositio). Прийменники, які вживаються з аблятивом. Прийменники, які вживаються з акузативом. Прийменники, які вживаються з генетивом. Прийменники, які вживаються з акузативом та аблятивом.

ЛЕКЦІЯ 7. ЛЕСТІО СЕПТІМА. Синтаксис. Структура простого і складного речення. Sententia simplex. Sententia composita.

Узгодження підмета та присудка. Питальні речення. Пряме питання. Узгодження часів (consecutio temporum). Attractio modi. Підрядні речення. Непряме питання (quaestio obliqua). Непряме підрядне речення.

ЛЕКЦІЯ 8. ЛЕСТІО ОСТАВА. Nomen numerale: Числівник.

Розряди числівників. Кількісні числівники (numeralia cardinalia). Порядкові числівники (numeralia ordinalia). Розділові числівники (numeralia distributiva).

Числівникові прислівники (adverbia numeralia). Творення числівників. Відмінювання числівників. Синтаксис числівників.

4. Структура навчальної дисципліни:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	л а б	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Фонетика. Морфологія														
Тема 1. Systema phoneticum Linguae Latinae: Фонетична система латинської мови.	1 2	18	4	4	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Systema morphologicum Linguae Latinae. Verbum.	3 4	18	4	4	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-

Тема 3. Nomen substantivum.	5 6	9	4	4	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Nomen adiectivum. Pronomen: Прикметник. Займенник.	7 8	9	4	4	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1		62	16	16	-	-	30	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Морфологія. Синтаксис.													
Тема 1. Словотвір у системі дієслова, іменника, прикметника.	9 10	18	4	4	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Adverbium (Прислівник). Praepositio Прийменник.	11 12	18	4	4	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Синтаксис. Структура простого і складного речення. Sententia simplex. Sententia composita.	13 14	9	4	4	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Nomen numerale: Числівник.	15	9	2	2	-	-	5	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2		56	14	14	-	-	30	-	-	-	-	-	-
Усього годин		120	30	30	-	-	60	-	-	-	-	-	-

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-	Не передбачено навчальним планом	-

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Латинський алфавіт. Класифікація звуків. Вимова приголосних. Вимова буквосполучень грецького походження з придиховим.	4
2	Граматичні категорії дієслова. Неособові дієслівні форми (verba infinita). Основи дієслова. Дієвідміна (conjugatio). Теперішній час (praesens) дієслів.	4
3	Граматичні категорії іменника. Словникова форма іменників. Практична основа іменників. I – II відміни іменників. Третя відміна іменників (Declinatio tertia). Три типи відмінювання.	4
4	Прикметники III відміни. Узгодження прикметників III відміни з іменником. Ступені порівняння (gradus comparationis).	4
5	Займенники. Розряди займенників. IV та V відміни іменників.	4
6	Прислівник. Синтаксис простого поширеного речення Узгодження підмета та присудка	4
7	Числівник. Вигук. Часи системи перфекта дійсного способу	2

	активного стану дієслів. Словотвір дієслів.	
8	Прийменники (praepositiones). Сполучники. Слово- та основи складання. Складнопідрядне речення	4
	Разом	30

7. Теми лабораторних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
-	Не передбачено навчальним планом	-

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1.	Опрацювати таблиці до теми «Systema phoneticum Linguae Latinae».	10
2.	Наведіть приклади дієвідмінювання дієслів I – IV дієвідміни. Проаналізувати латинські тексти.	10
3.	Проаналізувати систему іменника латинської мови у порівнянні зі слов'янськими та германськими мовами.	5
4.	Проаналізувати граматичні категорії прикметника латинської мови у порівнянні зі слов'янськими та германськими мовами.	5
5	Робота з латинськими текстами.	10
6.	Проаналізувати категорії прислівника. Синтаксис простого поширеного речення Узгодження підмета та присудка	10
7.	Опрацювати таблиці до теми «Часи системи перфекта».	5
8	Робота з латинськими текстами.	5
	Усього	60

9. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

Питання для підготовки

1. Латинський алфавіт.
2. Загальні відомості про фонетичну систему латинської мови, її відмінність від системи української мови.
3. Система латинських голосних, дифтонгів, диграфів.
4. Система приголосних.
5. Словосполучення з придиховим h.
6. Правило наголосу, поділ на склади.
7. Довгота і короткість складів.
8. Загальні відомості про частини мови.
9. Граматичні категорії частин мови.
10. Основні форми дієслова.
11. Основи дієслова.
12. Дієвідміни.

13. Особові закінчення часів інфекта активного та пасивного станів.
14. Наказовий спосіб дієслова.
15. Теперішній час дійсного способу активного та пасивного станів (*Praesens indicativi activi et passivi*).
16. Утворення минулого часу недоконаного виду активного і пасивного станів (*Imperfectum indicativi activi et passivi*).
17. Утворення майбутнього часу недоконаного виду активного і пасивного станів (*Futurum I indicativi activi et passivi*).
18. Синтаксис.
19. Часи системи інфекта дієслова *sum, fui, esse* (бути).
20. Дієслова похідні від *sum, fui, esse* (бути).
21. Поняття про речення.
22. Просте речення.
23. Підмет, присудок.
24. Порядок слів в простому реченні.
25. Граматичні категорії іменника: рід, число, відмінок, відміни.
26. Розподіл іменників на відміни.
27. Основа іменників.
28. I відміна іменників. Особливості відмінювання
29. II відміна іменників. Особливості відмінювання
30. Прикметники I та II відмін.
31. Прикметники III відміни.
32. Узгодження прикметника з іменником.
33. Ступені порівняння прикметників.
34. Займенник в латинській мові.
35. Творення числівників. Розряди займенників.
36. Числівники кількісні та порядкові.
37. Розділові числівники.
38. Синтаксис числівників.
39. Часи системи перфекта активного стану.
40. Утворення минулого часу доконаного виду дійсного способу активного стану (*Perfectum indicativi activi*).
41. Утворення давноминулого часу доконаного виду дійсного способу активного стану (*Plusquamperfectum indicativi activi*).
42. Утворення майбутнього часу доконаного виду дійсного способу активного стану (*Futurum II indicativi active*).
43. Перфектні часи дієслів *esse, posse*.
44. Прислівник
45. Прийменник. Сполучник.
46. Синтаксис складного речення.
47. Підрядні допустові та умови.
48. Підрядні часу.
49. Підрядні означальні.
50. Підрядні способу дії, міри.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. У латинському алфавіті букви «а», «е», «і», «о», «и», «у» позначають голосні:

- А) так звані монофтонги;
- Б) так звані дифтонги;
- В) так звані диграфи;
- Г) так звані одноголосні.

2. Буква «у» вживається у латинській мові у словах ... походження.

- А) грецького;
- Б) латинського;
- В) українського;
- Г) англійського.

3. «У» вимовляється у латинській мові як

- А) «і» (укр.);
- Б) «у» (укр.);
- В) «у» (нім.);
- В) «у» (англ.).

4. Термін «дієслово» по-латині – це

- А) pronomen;
- Б) praepositio;
- В) coniunctio;
- Г) verbum.

5. Дифтонг «ое» вимовлявся як

- А) коротке «е»;
- Б) відкрите довге «е»;
- В) коротке «о».
- Г) коротке «и»;

6. «Ngu» перед наступним голосним вимовляється як

- А) «нгу»;
- Б) «нгв»;
- В) «гв»;
- Г) «кс».

7. «Ngu» перед наступним приголосним вимовляється як

- А) «нгу»;
- Б) «нгв»;
- В) «гв»;
- Г) «кс».

8. Визначити, до якої відміни належать іменники bolus, і f глина; prunus, і f слива:

- А) III;
- Б) IV;
- В) II;
- Г) I.

9. До першої підгрупи другої групи належать прикметники з:

- А) одним родовим закінченням;

- Б) двома родовими закінченнями;
- В) трьома родовими закінченнями;
- Г) чотирма родовими закінченнями.

10. Відмінкові форми *plantas, hybridas* – це форми:

- А) Gen. sing.;
- Б) Acc. sing.;
- В) Acc. pl.;
- Г) Gen. pl.

11. «Su» читається як «св», якщо після нього стоїть ..., який становить з ним один склад.

- А) дифтонг;
- Б) приголосний;
- В) голосний;
- Г) дивграф.

12. У якому з поданих речень подано правильне твердження:

- А) Найвищий ступінь прикметників утворюються за допомогою суфікса –ior;
- Б) Найвищий ступінь прикметників утворюються за допомогою суфікса –issim;
- В) Найвищий ступінь прикметників утворюються за допомогою суфікса –ius;
- Г) Найвищий ступінь прикметників утворюються за допомогою суфікса –is.

13. «Ch» читається як

- А) «х»;
- Б) «с»;
- В) «кс»;
- Г) «с».

14. Вкажіть правильний варіант перекладу вислову *arbor vitae*:

- А) життя дерева;
- Б) дерево життя;
- В) життєве дерево;
- Г) дерево життєдайності.

15. Практична основа іменника визначається за формою:

- А) Nominat. sing.;
- Б) Genet. sing.;
- В) Nominat. pl.;
- Г) Genet. pl.

16. У словах *exemplar, examen* буква *x* вимовляється як:

- А) [кз];
- Б) [кс];
- В) [гз];
- Г) [з].

17. Прикметник *utilis, e* (корисний) належить до:

- А) третьої підгрупи;
- Б) другої підгрупи;
- В) першої підгрупи;
- Г) першої групи.

18. У якому варіанті подано форми Acc. sing. іменника homo (людина):

- A) hominum;
- Б) hominem;
- В) homines;
- Г) hominus.

19. У якому варіанті записано форми середнього роду прикметників:

- A) lutea, luteum;
- Б) longa, lutea;
- В) longa, longus;
- Г) longum, alba.

20. Визначте варіант, в якому запропоновано правильний переклад термінологічного словосполучення *lex dura*:

- A) чинний закон;
- Б) суворий закон;
- В) суворі закони;
- Г) майбутній закон.

21. Вкажіть варіант, у якому подано правильно переклад слів *simplex, tabŭla, secunda*:

- A) широкий, таблиця, другий;;
- Б) просте, папір, другий;
- В) простий, таблиця, друга;
- Г) звичайний, дошка, другий.

22. Ablativus відповідає на питання:

- A) кого? чого?
- Б) кого? що?
- В) кому? чому?
- Г) ким? чим? на кому? на чому?

23. У новолатинському алфавіті є:

- A) 32 букви;
- Б) 25 букв;
- В) 24 букви;
- Г) 33 букви.

24. Укажіть, у котрому рядку правильно записано форми іменників у Acc. pl.:

- A) mare, nomen, legem;
- Б) leges, nomina, nomen;
- В) aves, maria, exemplaria;
- Г) aves, nomen, nominis.

25. У словниковій формі прикметники I групи записують у такій послідовності:

- A) форми жін. і серед. родів;
- Б) форми серед. і жін.;
- В) форми чолов., жін. і сер. родів;
- Г) форми жін., серед. і чолов. родів.

26. До якої відміни належить іменники *pater, tris m* (батько), *vales, is m* (пророк):

- А) III;
- Б) IV;
- В) I;
- Г) II

27. У якому варіанті правильно узгоджено прикметник *vetus, veteris* старий з іменником *pater, tris m* (батько):

- А) *pater veterii*;
- Б) *pater veterus*;
- В) *pater veteris*;
- Г) *pater vetus*.

28. Іменник *dies, diei* належить до:

- А) V відміни;
- Б) IV відміни;
- В) II відміни;
- Г) I відміни.

29. До IV відміни належать іменники, які мають в Род. одн. закінчення –us:

- А) жін. роду,
- Б) чолов. і серед. родів;
- В) сер. роду;
- Г) чолов., жін. і серед. родів.

30. Укажіть, у котрому рядку правильно записано форми іменників у Acc. pl.:

- А) *mare, nomen, legem*;
- Б) *leges, nomina, nomen*;
- В) *aves, maria, exemplaria*;
- Г) *aves, nomen, nominis*.

10. Методи навчання

На початку ознайомлення із новою дисципліною, а також у процесі вивчення нових тем доцільно використовувати вербальний метод навчання, який передбачає розкриття сутності певного явища, процесу, закону. Він ґрунтується не стільки на уяві, скільки на логічному мисленні з використанням попереднього досвіду студентської аудиторії. Чільне місце в групі словесних методів посідає метод роботи з навчальним посібником. Студенти мають усвідомлювати, що основним джерелом отримання наукової інформації є книга. Тому так важливо навчити студентство методам і прийомам самостійної роботи з підручниками та методичними посібниками: читання, виписування, складання таблиць, схем тощо.

Висока ефективність навчання не можлива без широкого використання наочних методів. Вони зумовлені діалектичними закономірностями пізнання і психологічними особливостями сприймання. Наочні методи передбачають, передусім, використання демонстрації та ілюстрації (малюнки, схеми, графіки *et cetera*).

Використання в навчальному процесі тих чи інших методів зумовлене різними факторами: психологічними особливостями, дидактичними цілями, рівнем матеріального забезпечення навчальних закладів тощо.

Значне місце посідають вправи. Це метод навчання, котрий передбачає цілеспрямоване, багаторазове повторення студентами певних дій чи операцій із метою формування умінь і навичок. У дидактиці за характером навчальної роботи виділяють

різні види вправ: письмові, графічні, технічні та інші. Щодо навчальної мети виділяють такі різновиди вправ: підготовчі, пробні (попереджувальні, коментовані, пояснювальні), тренувальні (за зразком, за інструкцією, за завданням), творчі.

Досить часто у підручниках та посібниках презентовано тести як структурну одиницю, яка являє собою систему, різну за метою та ступенем складності завдань, які побудовані на термінологічному матеріалі. То ж не менш важливим моментом у процесі навчання термінологічної латини є система контролю рівня знань студентів. Варіанти тестових робіт, виконання яких ґрунтується на операції вибору правильної детермінованої відповіді із серії запропонованих, спрямовані на формування у студентів системи алгоритмічних рішень, закріплення рецептивних умінь та навичок, необхідних для оволодіння дисципліною.

11. Форми контролю

Поточний контроль застосовують для перевірки і окремих студентів, і академічних груп здебільшого у повсякденній навчальній діяльності, насамперед, на планових заняттях. Викладач систематично спостерігає за навчальною роботою студентів, перевіряє рівень опанування програмного матеріалу, формування практичних навичок та вмінь, їхньої міцності, а також виставляє відповідні оцінки за усні відповіді, контрольні роботи, практичне виконання певних вправ, передбачених програмою навчальних дисциплін.

Поточний контроль має виховний характер, адже спрямований на стимулювання у студентів прагнення систематично самостійно працювати над навчальним матеріалом, підвищувати свій рівень знань, а також на вдосконалення педагогічної майстерності викладача.

Періодичний контроль має системний, плановий і цілеспрямований характер. Він полягає у визначенні рівня та обсягу оволодіння знаннями, навичками і вміннями наприкінці теми або модуля. Цей контроль здійснюють як у процесі навчальних занять, так і у спеціально відведений час.

Підсумковий контроль спрямовано на визначення рівня реалізації завдань, сформульованих у навчальній програмі, плані підготовки та в інших документах, які регламентують навчально-виховний процес. Він охоплює і теоретичну, і практичну підготовку студентів.

Важливим засобом контролю є самоконтроль, який реалізує на практиці принципи активності й свідомого навчання, міцності знань, навичок і вмінь студентів. Розрізняють дві форми самоконтролю: індивідуальну і групову. У разі індивідуальної форми контролю студент самостійно визначає ступінь опанування професійними знаннями, навичками та вміннями. Груповий самоконтроль передбачає оцінку власної навчальної діяльності та досягнутих успіхів, а також визначення недоліків, обґрунтування шляхів їх подолання.

До основних форм організації перевірки знань, навичок і вмінь, окрім самоконтролю, належать індивідуальна, фронтальна і групова перевірки.

Мета індивідуальної перевірки – визначити, на якому рівні кожен студент оволодів сукупністю знань, а також визначити основні недоліки й шляхи усунення помилок.

Фронтальну перевірку застосовують, коли у відносно короткий термін часу слід з'ясувати рівень засвоєння програмного матеріалу. Викладач готує з певної теми короткі запитання, на які студент має дати короткі відповіді.

Групова перевірка спрямована на з'ясування рівня колективних дій, злагодженості й згуртованості під час виконання завдань. Інколи виправдовує себе комбінована перевірка – поєднання зазначених вище форм.

Відповідно до цілей контролю викладачі використовують сукупність прийомів і способів педагогічної діагностики для з'ясування ефективності навчально-пізнавальної

діяльності студентів. Це сприяє цілісній картині перебігу дидактичного процесу у навчальному закладі та свідчить про його дієвість і результативність.

Основними методами перевірки успішності знань студентів є побічне спостереження, усне опитування, програмований контроль, письмові роботи, дидактичні тести тощо.

За допомогою методу спостереження за навчально-пізнавальною діяльністю студентів викладач з'ясовує здібності, успіхи, визначає обсяг і глибину оволодіння знаннями з дисципліни, рівень опанування відповідними навичками та вміннями, ступінь сформованості особистісних компетентностей, визначає недоліки й шляхи їх усунення тощо. Контрольне спостереження можна здійснювати у довільній формі на заняттях.

Письмовий контроль забезпечує глибоку й всебічну перевірку опанування програмного матеріалу. Цей метод досить об'єктивний, адже надає можливість порівняти рівень здобутих знань як в окремій групі, так і на потоці, виявити теоретичні знання, практичні навички та вміння, а також адекватне їх застосування у майбутній професійній діяльності.

Методом перевірки може бути й усне опитування. Його здійснюють за допомогою співбесіди чи відповідей студента. Завдяки своїй специфіці й характеру застосування метод може бути використаний як на лабораторних заняттях, так і у процесі різноманітних перевірок.

У дидактичній практиці дедалі частіше використовують тести, які становлять стандартизований комплект завдань щодо певного навчального матеріалу, за допомогою яких визначають рівень опанування матеріалом.

Дедалі частіше починають застосовувати програмований контроль, котрий дає змогу відразу отримати інформацію про рівень відповіді.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371)

Шкала оцінювання

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ дис. (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

Рейтинг з додаткової роботи $R_{\text{ДР}}$ додається до $R_{\text{нр}}$ і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається студентам рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань студентів з дисципліни.

Рейтинг штрафний $R_{\text{ШТР}}$ не перевищує 5 балів і віднімається від $R_{\text{нр}}$. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для студентів, які матеріал змістового модуля засвоїли невчасно, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

13. Методичне забезпечення

1. Програма курсу навчальної дисципліни для підготовки бакалавр спеціальності «Журналістика» у вищих навчальних закладах II – IV рівнів акредитації
2. Навчальні посібники.

3. Словники.

14. Рекомендована література

Основна література

1. *Миронова В. М.* Латинська мова. Львів : Вид-во Католицького університету, 2011.
2. *Трипуз В. М.* Латинська мова. К. : Либідь, 2004.
3. *Шинкарук В. Д.* Латинська мова: *підручник для студентів гуманітарних спеціальностей*. Київ: Міленіум. 2020. 533с.
4. *Шинкарук В. Д.* Латинська мова для юристів = *Lingua Latina iuridicialis : підручник*. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. 576 с

Додаткова література

5. *Бабичев Н. Т., Боровский Я. М.* Словарь латинских крылатых слов. М., 1982.
6. *Вакулик І. І.* Запозичення з класичних мов у науковій термінології сучасних європейських мов (на матеріалі юридичних та економічних термінів української, російської, німецької, французької, англійської мов) : дис... канд. філол. наук: 10.02.15. К., 2004.
7. *Козовик І. Я., Пономарів О. Д.* Словник античної міфології. К., 1989.
8. *Литвинов В. Д.* Латинська мова: елементарний курс. К., 1996
9. *Литвинов В. Д.* 500 крилатих висловів. К., 1993.
10. *Литвинов В. Д., Скорина Л. П.* Латинська мова. К. : Атіка, 1990.
11. *Лучканін С. М.* Латинські сентенції з історико-літературним коментарем. К. : Світ, 1999.
12. *Маслюк В. П., Сенів Л.Г.* Латинська мова. Харків, 1992.
13. *Оленич Р. М., Оленич І. Р., Пустова Н. Ф.* Латинська мова. Х. : Світ, 1994.
14. *Скорина Л. П., Сенів М. Г., Пустова Н. Ф.* *Porta antiqua: підручник латинської мови*. К. : СІНТО, 1994.
15. *Соболевский С. И.* Грамматика латинского языка. М. : 1950.
16. *Цимбалюк Ю. В.* Латинські прислів'я і приказки. К. : Атіка, 1990.

ПЕРЕЛІК ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

17. *Вакулик І. І.* Запозичення з класичних мов у науковій термінології сучасних європейських мов (на матеріалі юридичних та економічних термінів української, російської, німецької, французької, англійської мов). Режим доступу: http://librar.org.ua/sections_load.php?s=philology&id=819&start=7
18. *Вакулик І. І., Авдєєва А., Мельник Н.* Шляхи адаптації «Gaudeamus» у контексті європейської культурної ідентичності. Режим доступу: http://www.rusnauka.com/8_DN_2011/Philosophia/1_82109.doc.htm
19. *Гриценко С. П.* Латинська мова в Україні (історичний екскурс). Режим доступу: http://b-ko.com/book_21_glava_65_variant_2.html.
20. Лапідарна латина. Режим доступу: <http://ukrlife.org/main/prosvita/latyna.html>.
21. Латинські словникові уроки на Інтернет Поліглоті. Режим доступу: <http://www.internetpolyglot.com/ukrainian/lessons-ln-uk>.